

فصل چهارم

انرژی

در نیمه اول سال ۱۳۸۵، کاهش تولید نفت خام نیجریه، تداوم موضوع هسته‌ای ایران با اروپا و تنش‌های سیاسی در عراق که در برخی موارد موجب قطع عرضه نفت از سوی این کشور شد، باعث افزایش بی‌سابقه قیمت نفت خام شد. در نیمه دوم سال ۱۳۸۵، بهای نفت روندی نزولی یافت و این امر باعث شد اوپک برای جلوگیری از سیر نزولی قیمت، اقدام به کاهش سقف تولید نفت نماید. اولین مرحله از کاهش سهمیه تولید اعضای اوپک در ۱۰ آبان ۱۳۸۵ و دومین مرحله در ۱۲ بهمن ۱۳۸۵ صورت گرفت. در مرحله اول، سقف تولید اوپک به میزان ۱/۲ میلیون بشکه در روز و در مرحله دوم به میزان ۵۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یافت.

۴-۱- جهان

۴-۱-۱- مصرف انرژی‌های اولیه

در سال ۲۰۰۶، مصرف انرژی‌های اولیه^(۱) در جهان به ۱۰/۹ میلیارد تن معادل نفت رسید که نسبت به سال قبل از آن، ۲/۴ درصد افزایش داشت^(۲). از کل مصرف انرژی‌های اولیه جهان ۱۰/۲ میلیارد تن معادل نفت مربوط به کشورهای غیر اوپک و ۰/۷ میلیارد تن معادل نفت مربوط به کشورهای عضو اوپک می‌باشد. مصرف انرژی‌های اولیه در کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) در سال ۲۰۰۶ به ۵/۶ میلیارد تن معادل نفت رسید. در سال مورد بررسی، بیشترین سهم از مصرف انرژی‌های اولیه در جهان مربوط به نفت (۳۵/۸ درصد) و کمترین مصرف مربوط به انرژی هسته‌ای (۵/۸ درصد) بود.

مصرف انرژی‌های اولیه در ایران در سال مورد بررسی، ۱۷۸/۸ میلیون تن معادل نفت بود که نسبت به سال قبل از آن، ۳/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. انرژی‌های اولیه مورد مصرف در ایران عمدتاً شامل نفت و گاز طبیعی هستند و سایر انرژی‌ها سهم قابل توجهی را در مصرف انرژی‌های اولیه ندارند.

مصرف انرژی‌های اولیه در سال ۲۰۰۶

(میلیون تن معادل نفت)

کشور	نفت	گاز طبیعی	زغال‌سنگ	انرژی هسته‌ای	برق‌آبی	جمع کل
کل غیر اوپک	۳۵۹۳/۵	۲۲۶۴/۵	۳۰۶۰/۶	۶۳۵/۶	۶۶۳/۷	۱۰۲۱۷/۹
کشورهای عضو OECD	۲۲۵۹	۱۲۸۷	۱۱۷۱/۵	۵۳۷	۲۹۹/۲	۵۵۵۳/۷
اوپک	۲۹۶/۳	۳۱۰/۴	۲۹/۵	۰	۲۴/۵	۶۶۰/۷
ایران	۷۹/۳	۹۴/۶	۱/۱	۰	۳/۸	۱۷۸/۸
جمع کل جهان	۳۸۸۹/۸	۲۵۷۴/۹	۳۰۹۰/۱	۶۳۵/۶	۶۸۸/۲	۱۰۸۷۸/۶

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۱- شامل نفت، گاز طبیعی، زغال‌سنگ، انرژی هسته‌ای و برق‌آبی می‌باشد.
 ۲- درصد تغییر از ارقام کامل محاسبه شده است.

۴-۱-۲- ذخایر اثبات شده نفت خام

در سال ۲۰۰۶، ذخایر اثبات شده نفت خام جهان معادل ۱۲۰۸/۲ میلیارد بشکه بود که نسبت به سال ۲۰۰۵ حدود ۰/۱ درصد کاهش داشت. در این سال ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای عضو اوپک حدود ۹۰۵/۶ میلیارد بشکه بود که ۷۵ درصد از ذخایر جهان را تشکیل می‌دهد. میزان ذخایر اثبات شده نفت خام کشورهای غیر اوپک نیز معادل ۳۰۲/۶ میلیارد بشکه بود که ۲۵ درصد از ذخایر نفت خام جهان است. سهم ایران از ذخایر اثبات شده نفت خام حدود ۱۱/۴ درصد می‌باشد. بیشترین ذخایر نفت جهان (حدود ۷۴۲/۷ میلیارد بشکه) در منطقه خاورمیانه وجود دارد.

ذخایر اثبات شده نفت خام

(میلیارد بشکه)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۴		
۲۵/۰	۲۵/۱	-۰/۵	۱/۴	۳۰۲/۶	۳۰۴/۰	۲۹۹/۹	غیر اوپک
۶/۶	۶/۸	-۲/۶	-۰/۲	۷۹/۸	۸۱/۹	۸۲/۱	کشورهای عضو OECD
۷۵/۰	۷۴/۹	۰	۰/۹	۹۰۵/۶	۹۰۵/۵	۸۹۷/۳	اوپک
۱۱/۴	۱۱/۴	۰	۳/۶	۱۳۷/۵	۱۳۷/۵	۱۳۲/۷	ایران
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۰/۱	۱/۰	۱۲۰۸/۲	۱۲۰۹/۵	۱۱۹۷/۲	جهان

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۴-۱-۳- عرضه و تقاضای نفت

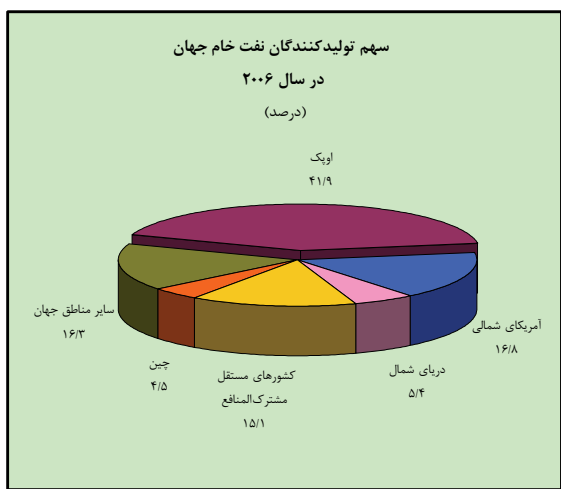
در سال ۲۰۰۶، عرضه جهانی نفت با ۰/۱ درصد افزایش به ۸۴/۵ میلیون بشکه در روز و تقاضای جهانی نفت با ۰/۷ درصد رشد به ۸۴/۴ میلیون بشکه در روز رسید. به این ترتیب، در این سال به طور متوسط ۰/۱ میلیون بشکه در روز بر سطح ذخیره‌سازی نفت افزوده شد.

موازنه عرضه و تقاضای جهانی نفت

(میلیون بشکه در روز)

سه ماهه اول سال	متوسط سال	سال ۲۰۰۶			متوسط سال	
		سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه اول	۲۰۰۵	۲۰۰۴
۲۰۰۷	۲۰۰۶	سه ماهه چهارم	سه ماهه سوم	سه ماهه دوم	سه ماهه اول	۲۰۰۵
۸۴/۱	۸۴/۵	۸۴/۵	۸۵/۱	۸۴/۱	۸۴/۲	۸۴/۴
۸۵/۴	۸۴/۴	۸۵/۴	۸۴/۰	۸۳/۲	۸۵/۰	۸۳/۸
-۱/۳	۰/۱	-۰/۹	۱/۱	۰/۹	-۰/۸	۰/۶

ماخذ: گزارش چشم‌انداز کوتاه‌مدت انرژی - اداره اطلاعات انرژی آمریکا - اوت ۲۰۰۷

در سال مورد بررسی، میانگین تولید نفت خام جهان با ۰/۵ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۵ به ۸۱/۷ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک با ۰/۴ درصد افزایش به ۳۴/۲ میلیون بشکه در روز بالغ شد که ۴۱/۹ درصد از تولید نفت خام جهان را تشکیل می‌داد. منطقه خاورمیانه با تولید ۲۵/۶ میلیون بشکه در روز بیشترین میزان تولید نفت خام را در سال ۲۰۰۶ داشته است.

تولید نفت خام جهان (۱)

(میلیون بشکه در روز)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال			کشورهای عضو OECD	غیر اوپک
	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۴		
۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۴	۴۷/۱	۴۷/۲
۵۸/۱	۵۸/۱	۰/۶	۰/۲	۴۷/۵	۴۷/۲	۲۰/۷	۱۹/۸
۲۳/۸	۲۴/۴	-۲/۲	-۴/۳	۱۹/۴	۱۹/۸	۳۳/۲	۳۴/۱
۴۱/۹	۴۱/۹	۰/۴	۲/۷	۳۴/۲	۳۴/۱	۴/۲	۴/۳
۵/۳	۵/۳	۱/۸	۰/۵	۴/۳	۴/۳	۸۰/۲	۸۱/۳
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۵	۱/۳	۸۱/۷	۸۱/۳		

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷
 ۱- شامل NGL، پلمه سنگ نفتی (shale oil) و شن‌های آغشته به نفت (oil sands) نیز می‌باشد.
 ۲- اختلاف جمع کل با حاصل جمع اجزا ناشی از گرد کردن ارقام می‌باشد.

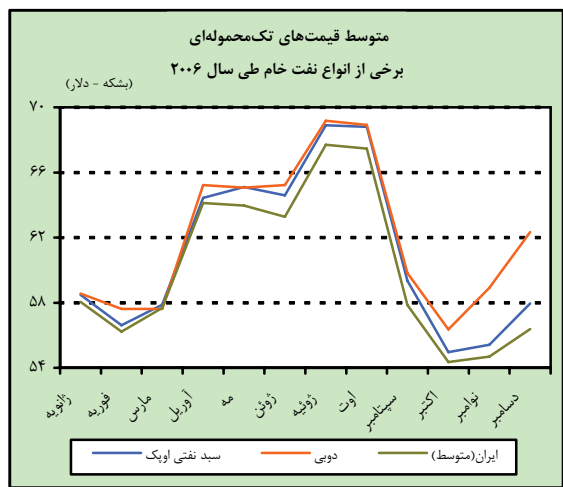
در سال ۲۰۰۶، مصرف نفت جهان به ۸۳/۷ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به سال قبل ۰/۸ درصد رشد نشان می‌دهد. در این سال مصرف کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه با ۰/۸ درصد کاهش نسبت به سال ۲۰۰۵ به ۴۹/۰ میلیون بشکه در روز محدود شد. با توجه به تولید نفت خام در این گروه از کشورها، ۵۹/۸ درصد از مصرف آنها در سال ۲۰۰۶ از طریق واردات تامین گردید.

مصرف نفت جهان (۱)

(میلیون بشکه در روز)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال			کشورهای عضو OECD	غیر اوپک
	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۴		
۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۴	۴۹/۱	۷۵/۹
۹۲/۴	۹۲/۵	۰/۷	۱/۲	۷۷/۴	۷۶/۸	۴۹/۱	۴۹/۱
۵۸/۶	۵۹/۵	-۰/۸	۰/۷	۴۹/۰	۴۹/۴	۶/۰	۶/۲
۷/۶	۷/۵	۱/۳	۴/۱	۶/۳	۶/۲	۱/۶	۱/۶
۲/۰	۱/۹	۳/۹	۲/۰	۱/۷	۱/۶	۸۳/۷	۸۳/۱
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۸	۱/۴	۸۳/۷	۸۳/۱		

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷
 ۱- شامل تقاضای داخلی نفت، سوخت‌های هوایی و دریایی، سوخت پالایشگاه‌ها و ضایعات نفتی می‌باشد.
 ۲- عراق، نیجریه و لیبی را شامل نمی‌شود.
 ۳- آمار منتشر شده از سوی BP به میزان قابل ملاحظه‌ای بیشتر از ارقام منتشر شده توسط وزارت نفت است که علت آن می‌تواند برآوردی بودن آمار BP باشد.

۴-۱-۴- روند قیمت نفت

در سه ماهه دوم و سوم سال ۲۰۰۶، قیمت نفت خام تا سطح بی‌سابقه‌ای افزایش یافت. اما در سه ماهه چهارم قیمت‌های نفت خام با روندی نزولی همراه شد. عوامل مختلفی در شکل‌گیری قیمت‌های بالای نفت در این دوره نقش داشتند. از جمله این عوامل می‌توان به کاهش تولید نفت خام نیجریه و تنش‌های سیاسی عراق که در برخی موارد موجب قطع عرضه نفت این کشور شد، اشاره نمود. میانگین قیمت هر بشکه سبد نفتی اوپک در سه ماهه دوم، سوم و چهارم سال ۲۰۰۶ به ترتیب به ۶۴/۷۲، ۶۵/۶۸ و ۵۶/۱۱ دلار رسید.

متوسط قیمت‌های تک‌محموله‌ای (Spot) برخی از انواع نفت خام

(بشکه - دلار)

مشخصات	متوسط سال ۲۰۰۵	سال ۲۰۰۶				سه ماهه اول	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه چهارم	متوسط سال ۲۰۰۶	سه ماهه اول ۲۰۰۷
		سه ماهه اول	سه ماهه دوم	سه ماهه سوم	سه ماهه چهارم						
ایران	۴۹/۲۶	۵۷/۳۱	۶۳/۷۹	۶۴/۳۴	۵۵/۱۳	۶۴/۳۴	۶۳/۷۹	۶۴/۳۴	۶۴/۳۴	۶۰/۱۴	۵۶/۳۲
سبد نفتی اوپک	-	۵۷/۶۶	۶۴/۷۲	۶۵/۶۸	۵۶/۱۱	۶۵/۶۸	۶۴/۷۲	۶۴/۷۲	۶۴/۷۲	۶۱/۰۴	۵۴/۵۵
انگلیس	۵۴/۳۷	۶۱/۷۵	۶۹/۶۲	۶۹/۴۹	۵۹/۶۸	۶۹/۴۹	۶۹/۶۲	۶۹/۶۲	۶۹/۶۲	۶۵/۱۴	۵۷/۸۷
آمریکا	۵۶/۴۸	۶۳/۲۳	۷۰/۴۱	۷۰/۴۵	۵۹/۹۱	۷۰/۴۵	۷۰/۴۱	۷۰/۴۱	۷۰/۴۱	۶۶/۰۰	۵۴/۲۵

ماخذ: بولتن ماهانه اوپک، ماه‌های مه و ژوئن ۲۰۰۷

۱-West Texas Intermediate

۴-۱-۵- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

در سال ۲۰۰۶، ذخایر اثبات شده گاز طبیعی جهان ۱۸۱/۵ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به سال ۲۰۰۵ حدود ۰/۷ درصد افزایش داشت. ذخایر اثبات شده کشورهای غیر اوپک ۹۱/۹ هزار میلیارد متر مکعب بود که ۱۵/۹ هزار میلیارد متر مکعب آن به کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه اختصاص داشت. در این سال کشورهای عضو اوپک ۸۹/۶ هزار میلیارد متر مکعب (معادل ۴۹/۴ درصد) و ایران ۲۸/۱ هزار میلیارد متر مکعب (۱۵/۵ درصد) از ذخایر اثبات شده گاز طبیعی را در اختیار داشتند.

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

(هزار میلیارد متر مکعب)

سال	درصد تغییر		سال		سهام (درصد)
	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	
غیر اوپک	۹۰/۵	۹۱/۷	۹۱/۹	۱/۳	۵۰/۶
کشورهای عضو OECD	۱۵/۰	۱۵/۹	۱۵/۹	۶/۱	۸/۸
اوپک	۸۸/۵	۸۸/۵	۸۹/۶	۰/۰	۴۹/۴
ایران	۲۶/۷	۲۷/۶	۲۸/۱	۳/۱	۱۵/۵
جهان	۱۷۹/۰	۱۸۰/۲	۱۸۱/۵	۰/۷	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۴-۱-۶- تولید گاز طبیعی^(۱)

در سال ۲۰۰۶، تولید گاز طبیعی جهان با ۳/۱ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۵ به ۲۸۶۵/۳ میلیارد متر مکعب رسید. کشورهای غیر اوپک با تولید ۲۳۴۶/۷ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی ۸۱/۹ درصد و کشورهای عضو اوپک با تولید ۵۱۸/۶ میلیارد متر مکعب بقیه تولید گاز طبیعی جهان را به خود اختصاص دادند. ایران نیز با تولید ۱۰۵ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی دارای سهمی معادل ۳/۷ درصد بود.

تولید گاز طبیعی در جهان

(میلیارد متر مکعب)

سال	درصد تغییر		سال		سهام (درصد)
	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	
غیر اوپک	۲۲۳۶/۷	۲۲۷۸/۰	۲۳۴۶/۷	۱/۸	۸۱/۹
کشورهای عضو OECD	۱۰۸۳/۶	۱۰۶۵/۹	۱۰۷۸/۵	-۱/۶	۳۷/۶
اوپک	۴۶۶/۴	۵۰۱/۸	۵۱۸/۶	۷/۶	۱۸/۱
ایران	۹۱/۸	۱۰۰/۹	۱۰۵/۰	۹/۹	۳/۷
جهان	۲۷۰۳/۱	۲۷۷۹/۸	۲۸۶۵/۳	۲/۸	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۴-۱-۷- مصرف گاز طبیعی

در سال مورد بررسی، مصرف گاز طبیعی در جهان به ۲۸۵۰/۸ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به سال قبل از آن، ۲/۵ درصد رشد نشان می‌دهد. در این سال مصرف کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه با ۰/۴ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۵ به ۱۴۱۹/۸ میلیارد متر مکعب رسید که ۴۹/۸ درصد از مصرف جهان را تشکیل می‌دهد. مصرف کشورهای غیر اوپک و کشورهای عضو اوپک به ترتیب به ۲۵۰۷/۹ و ۳۴۲/۹ میلیارد متر مکعب رسید. مصرف گاز طبیعی ایران نیز ۱۰۵/۱ میلیارد متر مکعب بود که ۰/۱ میلیارد متر مکعب آن از محل واردات تامین شد.

۱- تولید مورد اشاره در این بخش، تولید تجاری بوده و مقادیر گاز تولید شده را که به مصرف رسیده است شامل می‌شود.

(میلیارد متر مکعب)

مصرف گاز طبیعی در جهان

سهام (درصد)	درصد تغییر		سال			کشور
	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	
۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	غیر اوپک
۸۸/۰	۸۷/۹	۲/۶	۲/۵	۲۵۰۷/۹	۲۴۴۴/۵	۲۳۸۵/۵
۴۹/۸	۵۰/۹	۰/۴	۰/۹	۱۴۱۹/۸	۱۴۱۴/۰	۱۴۰۱/۵
۱۲/۰	۱۲/۱	۲/۲	۸/۱	۳۴۲/۹	۳۳۵/۵	۳۱۰/۵
۳/۷	۳/۷	۲/۶	۹/۶	۱۰۵/۱	۱۰۲/۴	۹۳/۴
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲/۵	۳/۱	۲۸۵۰/۸	۲۷۸۰/۰	۲۶۹۶/۰

۱- اختلاف بین تولید و مصرف گاز طبیعی عمدتاً مربوط به واردات گاز می‌باشد.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۴-۲- اوپک

۴-۲-۱- مصرف انرژی‌های اولیه

مصرف انرژی‌های اولیه در کشورهای عضو اوپک از ۶۵۴/۴ میلیون تن معادل نفت در سال ۲۰۰۵ به ۶۶۰/۷ میلیون تن معادل نفت در سال ۲۰۰۶ رسید. انرژی‌های اولیه مورد مصرف کشورهای عضو اوپک عمدتاً شامل نفت و گاز طبیعی می‌باشد. برق‌آبی و زغال‌سنگ به میزان بسیار محدود مورد استفاده ایران، ونزوئلا و اندونزی قرار می‌گیرند، در حالی که انرژی هسته‌ای در هیچ‌یک از کشورهای اوپک کاربرد ندارد. اعضای خاورمیانه‌ای این سازمان (شامل عربستان سعودی، ایران، کویت، امارات متحده عربی و قطر) با ۴۴۲/۵ میلیون تن معادل نفت، مصرف بیشتری را نسبت به سایر اعضا (ونزوئلا، اندونزی و الجزایر) داشتند. ایران با ۱۷۸/۸ میلیون تن معادل نفت بیشترین میزان مصرف و عربستان سعودی با ۱۵۸/۹ میلیون تن معادل نفت، دومین رتبه را در بین کشورهای اوپک داشتند.

مصرف انرژی‌های اولیه اوپک در سال ۲۰۰۶ (۱)

(میلیون تن معادل نفت)

کشور	نفت	گاز طبیعی	زغال‌سنگ	انرژی هسته‌ای	برق‌آبی	جمع کل
اعضای خاورمیانه	۲۱۰/۰	۲۲۷/۶	۱/۱	.	۳/۸	۴۴۲/۵
عربستان سعودی	۹۲/۶	۶۶/۳	.	.	.	۱۵۸/۹
ایران	۷۹/۳	۹۴/۶	۱/۱	.	۳/۸	۱۷۸/۸
کویت	۱۴/۰	۱۱/۶	.	.	.	۲۵/۶
امارات متحده عربی	۱۹/۷	۳۷/۵	.	.	.	۵۷/۲
قطر	۴/۴	۱۷/۶	.	.	.	۲۲/۰
سایر اعضا	۸۶/۳	۸۲/۸	۲۸/۴	.	۲۰/۷	۲۱۸/۲
جمع کل	۲۹۶/۳	۳۱۰/۴	۲۹/۵	.	۲۴/۵	۶۶۰/۷

۱- عراق، لیبی و نیجریه را شامل نمی‌شود.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۴-۲-۲- ذخایر نفت خام

در سال ۲۰۰۶، ذخایر نفت خام اوپک به ۹۰۵/۶ میلیارد بشکه رسید که نسبت به سال ۲۰۰۵ تغییر محسوسی نداشت. از بین ۱۱ کشور عضو اوپک بیشترین ذخایر به عربستان سعودی با ۲۶۴/۳ میلیارد بشکه و سپس به ایران با ۱۳۷/۵ میلیارد بشکه تعلق دارد. عراق و کویت به ترتیب با ۱۱۵/۰ و ۱۰۱/۵ میلیارد بشکه در رده‌های بعدی قرار دارند.

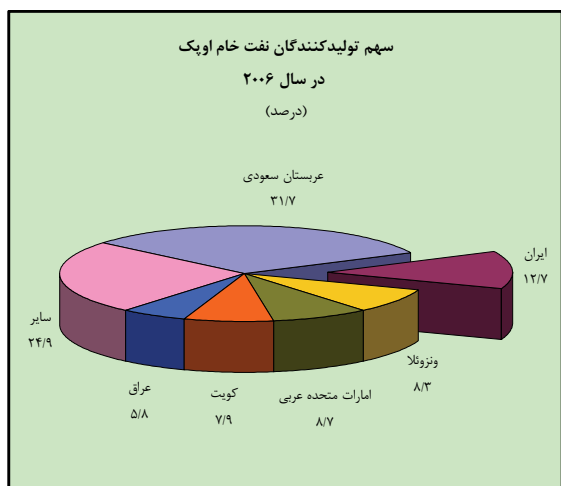
ذخایر اثبات شده نفت خام اوپک

(میلیارد بشکه)

کشور	سال		درصد تغییر		سهام (درصد)
	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۵	۲۰۰۶	
اعضای خاورمیانه	۷۲۶/۵	۷۳۱/۲	۰/۶	۰/۰	۸۰/۸
عربستان سعودی	۲۶۴/۳	۲۶۴/۲	۰/۰	۰/۰	۲۹/۲
ایران	۱۳۲/۷	۱۳۷/۵	۳/۶	۰/۰	۱۵/۲
عراق	۱۱۵/۰	۱۱۵/۰	۰/۰	۰/۰	۱۲/۷
کویت	۱۰۱/۵	۱۰۱/۵	۰/۰	۰/۰	۱۱/۲
امارات متحده عربی	۹۷/۸	۹۷/۸	۰/۰	۰/۰	۱۰/۸
قطر	۱۵/۲	۱۵/۲	۰/۰	۰/۰	۱/۷
سایر اعضا	۱۷۰/۸	۱۷۴/۳	۲/۰	۰/۰	۱۹/۲
کل اوپک	۸۹۷/۳	۹۰۵/۵	۰/۹	۰/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۴-۲-۳- تولید نفت خام

در سال مورد بررسی، میانگین تولید نفت خام اوپک با ۰/۴ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۵ به ۳۴/۲ میلیون بشکه در روز (۴۱/۹ درصد از تولید نفت خام جهان) رسید. افزایش تولید اوپک در این سال در راستای تنظیم بازار و تامین عرضه کافی به منظور ثبات بازار صورت گرفت. در این سال تولید اعضای خاورمیانه‌ای اوپک با ۱/۵ درصد افزایش به ۲۴/۰ میلیون بشکه در روز و تولید سایر اعضا با ۲/۱ درصد کاهش به ۱۰/۲ میلیون بشکه در روز رسید. بیشترین میزان تولید اوپک توسط عربستان سعودی با ۱۰/۹ میلیون بشکه در روز و سهمی معادل ۳۱/۷ درصد صورت گرفت.

تولید نفت خام کشورهای عضو اوپک (۱)

(هزار بشکه در روز)

کشور	سال			درصد تغییر		سهم (درصد)	
	۲۰۰۴▲	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶
اعضای خاورمیانه	۲۳۰۴۴	۲۳۶۵۴	۲۴۰۰۷	۲/۶	۱/۵	۶۹/۴	۷۰/۲
عربستان سعودی	۱۰۶۳۸	۱۱۱۱۴	۱۰۸۵۹	۴/۵	-۲/۳	۳۲/۶	۳۱/۷
ایران	۴۲۴۸	۴۳۶۸	۴۳۴۳	۰/۵	۱/۸	۱۲/۵	۱۲/۷
عراق	۲۰۳۰	۱۸۳۳	۱۹۹۹	-۹/۷	۹/۱	۵/۴	۵/۸
کویت	۲۴۸۲	۲۶۴۳	۲۷۰۴	۶/۵	۲/۳	۷/۸	۷/۹
امارات متحده عربی	۲۶۵۶	۲۷۵۱	۲۹۶۹	۳/۶	۷/۹	۸/۱	۸/۷
قطر	۹۹۰	۱۰۴۵	۱۱۳۳	۵/۵	۸/۴	۳/۱	۳/۳
سایر اعضا	۱۰۱۳۱	۱۰۴۱۳	۱۰۱۹۵	۲/۸	-۲/۱	۳۰/۶	۲۹/۸
جمع کل	۳۳۱۷۵	۳۴۰۶۷	۳۴۲۰۲	۲/۷	۰/۴	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

۱- شامل NGL، پلمه سنگ نفتی (shale oil) و شن‌های آغشته به نفت (oil sands) نیز می‌باشد.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۴-۲-۴- سقف تولید

از اول ژوئیه ۲۰۰۵، سقف تولید اوپک در سطح ۲۸/۰ میلیون بشکه در روز باقی مانده بود. در اجلاس یکصد و چهل و دوم اوپک که در ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۶ در وین برگزار شد، مقرر شد که از اول نوامبر سال ۲۰۰۶ میلادی (۱۰ آبان ۱۳۸۵)، سقف تولید اوپک به میزان ۱/۲ میلیون بشکه در روز کاهش یابد. کاهش سقف تولید اوپک در راستای جلوگیری از سیر نزولی قیمت‌های نفت بود. به علت تداوم کاهش قیمت‌های نفت، اوپک در اجلاس یکصد و چهل و سوم خود در تاریخ ۱۴ دسامبر ۲۰۰۶ از نیجریه، میزان تولید خود را مجدداً ۵۰۰ هزار بشکه در روز کاهش داد. این مصوبه از اول فوریه سال ۲۰۰۷ میلادی اجرا شد. سهم ایران از کاهش تولید معادل ۷۳ هزار بشکه در روز بود.

سهمیه‌های تعیین شده برای اعضای اوپک

(هزار بشکه در روز)

از اول ژوئیه ۲۰۰۵	از اول نوامبر ۲۰۰۶	از اول فوریه ۲۰۰۷	
۹۰۹۹	۸۷۱۹	۸۵۶۱	عربستان سعودی
۴۱۱۰	۳۹۳۴	۳۸۶۱	ایران
۱۴۷۹۱	۱۴۱۴۷	۱۳۸۷۸	سایر اعضا (۱)
۲۸۰۰۰	۲۶۸۰۰	۲۶۳۰۰	سقف تولید (۱)

ماخذ: پایگاه اطلاع‌رسانی اوپک

۱- عراق را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۵- مصرف نفت

در سال ۲۰۰۶، میانگین مصرف نفت در کشورهای عضو اوپک^(۱) با ۱/۳ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۵ به ۶/۳ میلیون بشکه در روز رسید. بیشترین و کمترین مصرف اوپک به ترتیب مربوط به عربستان سعودی با ۲/۰ میلیون بشکه در روز و قطر با ۰/۱ میلیون بشکه در روز می‌باشد. مصرف نفت در ایران در سال ۲۰۰۶ حدود ۱/۷ میلیون بشکه در روز گزارش شده که ۲۶/۴ درصد از کل مصرف اوپک را تشکیل می‌دهد.^(۲)

مصرف نفت کشورهای عضو اوپک (۱)

(هزار بشکه در روز)

کشور	سال			درصد تغییر		سهم (درصد)	
	۲۰۰۴	▲۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶
اعضای خاورمیانه	۴۰۸۵/۶	۴۲۷۴/۴	۴۴۶۷/۵	۴/۶	۴/۵	۶۸/۵	۷۰/۶
عربستان سعودی	۱۸۰۵/۲	۱۸۹۰/۶	۲۰۰۵/۴	۴/۷	۶/۱	۳۰/۳	۳۱/۷
ایران (۲)	۱۵۷۴/۷	۱۶۰۷/۵	۱۶۶۹/۰	۲/۱	۳/۸	۲۵/۸	۲۶/۴
کویت	۲۶۵/۸	۳۰۲/۳	۲۷۴/۶	۱۳/۷	-۹/۲	۴/۸	۴/۳
امارات متحده عربی	۳۵۵/۵	۳۷۶/۵	۴۰۸/۲	۵/۹	۸/۴	۶/۰	۶/۵
قطر	۸۴/۳	۹۷/۶	۱۱۰/۳	۱۵/۷	۱۳/۰	۱/۶	۱/۷
سایر اعضا	۱۹۰۸/۸	۱۹۶۶/۶	۱۸۵۶/۰	۳/۰	-۵/۶	۳۱/۵	۲۹/۴
جمع کل (۳)	۵۹۹۴/۴	۶۲۴۱/۰	۶۳۲۳/۵	۴/۱	۱/۳	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۱- شامل تقاضای داخلی نفت، سوخت‌های هوایی و دریایی، سوخت پالایشگاه‌ها و ضایعات نفتی می‌باشد.

۲- آمار مربوط به ایران بیش از واقع برآورد شده است.

۳- عراق، نیجریه و لیبی را شامل نمی‌شود.

۴-۲-۶- ذخایر اثبات شده گاز طبیعی

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی اوپک در سال ۲۰۰۶ معادل ۸۹/۶ هزار میلیارد متر مکعب بود که نسبت به سال قبل از آن، ۱/۳ درصد افزایش داشت. کشورهای ایران و قطر به ترتیب با ۲۸/۱ و ۲۵/۴ هزار میلیارد متر مکعب دارای بیشترین ذخایر اثبات شده گاز طبیعی بین کشورهای عضو اوپک می‌باشند.

ذخایر اثبات شده گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک

(هزار میلیارد متر مکعب)

کشور	سال			درصد تغییر		سهم (درصد)	
	۲۰۰۴	▲۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶
اعضای خاورمیانه	۷۰/۲	۷۰/۶	۷۱/۷	۰/۷	۱/۵	۷۹/۸	۸۰/۰
عربستان سعودی	۶/۸	۶/۸	۷/۱	-۰/۵	۴/۴	۷/۷	۷/۹
ایران	۲۶/۷	۲۷/۶	۲۸/۱	۳/۲	۱/۸	۳۱/۲	۳۱/۴
عراق	۳/۲	۳/۲	۳/۲	۰/۰	۰/۹	۳/۶	۳/۶
کویت	۱/۶	۱/۶	۱/۸	۰/۰	۱۴/۵	۱/۸	۲/۰
امارات متحده عربی	۶/۱	۶/۱	۶/۱	۰/۷	۰/۰	۶/۹	۶/۸
قطر	۲۵/۸	۲۵/۴	۲۵/۴	-۱/۵	۰/۰	۲۸/۷	۲۸/۳
سایر اعضا	۱۸/۳	۱۷/۸	۱۷/۹	-۲/۶	۰/۳	۲۰/۲	۲۰/۰
جمع کل	۸۸/۵	۸۸/۵	۸۹/۶	۰/۰	۱/۳	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۱- عراق، نیجریه و لیبی را شامل نمی‌شود.

۲- براساس آمار دریافتی از وزارت نفت، مصرف نفت در ایران کمتر از ارقام گزارش شده در نشریه آماری BP می‌باشد.

۴-۲-۷- تولید گاز طبیعی^(۱)

در سال مورد بررسی، تولید گاز طبیعی اوپک با رشدی معادل ۳/۳ درصد نسبت به سال ۲۰۰۵ به ۵۱۸/۶ میلیارد متر مکعب رسید. بیشترین تولید گاز طبیعی اوپک مربوط به ایران با ۱۰۵/۰ میلیارد متر مکعب می‌باشد که ۲۰/۲ درصد از کل تولید اوپک را به خود اختصاص داده است. الجزایر نیز با تولید ۸۴/۵ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی و اختصاص ۱۶/۳ درصد از کل تولید اوپک به خود، در مقام دوم قرار دارد.

تولید گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک

کشور	سال		درصد تغییر		سهام (درصد)	
	۲۰۰۴	▲۲۰۰۵	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶
اعضای خاورمیانه	۲۵۴/۰	۲۷۷/۲	۹/۱	۴/۱	۵۵/۲	۵۵/۶
عربستان سعودی	۶۵/۷	۷۱/۲	۸/۴	۳/۵	۱۴/۲	۱۴/۲
ایران	۹۱/۸	۱۰۰/۹	۹/۹	۴/۱	۲۰/۱	۲۰/۲
کویت	۱۱/۰	۱۲/۳	۱۱/۸	۴/۹	۲/۵	۲/۵
امارات متحده عربی	۴۶/۳	۴۷/۰	۱/۵	۰/۹	۹/۴	۹/۱
قطر	۳۹/۲	۴۵/۸	۱۶/۸	۸/۱	۹/۱	۹/۵
سایر اعضا	۲۱۲/۴	۲۲۴/۶	۵/۷	۲/۴	۴۴/۸	۴۴/۴
جمع کل ^(۱)	۴۶۶/۴	۵۰۱/۸	۷/۶	۳/۳	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

۱- عراق را شامل نمی‌شود.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۴-۲-۸- مصرف گاز طبیعی

در سال ۲۰۰۶، مصرف گاز طبیعی اوپک با ۲/۸ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۵، به ۳۴۴/۹ میلیارد متر مکعب بالغ شد. مصرف گاز طبیعی اعضای خاورمیانه‌ای اوپک در این سال حدود ۲۵۲/۹ میلیارد متر مکعب (معادل ۷۳/۳ درصد از مصرف کل اعضا) بود که نسبت به سال قبل از آن، ۲/۹ درصد افزایش داشت.

مصرف گاز طبیعی کشورهای عضو اوپک^(۱)

کشور	سال		درصد تغییر		سهام (درصد)	
	۲۰۰۴	▲۲۰۰۵	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۵	۲۰۰۶
اعضای خاورمیانه	۲۲۵/۳	۲۴۵/۹	۹/۱	۲/۹	۷۳/۳	۷۳/۳
عربستان سعودی	۶۵/۷	۷۱/۲	۸/۴	۳/۵	۲۱/۴	۲۱/۴
ایران	۹۳/۴	۱۰۲/۴	۹/۶	۲/۶	۳۰/۵	۳۰/۵
کویت	۱۱/۰	۱۲/۳	۱۱/۸	۴/۹	۳/۷	۳/۷
امارات متحده عربی	۴۰/۲	۴۱/۳	۲/۷	۱/۰	۱۲/۱	۱۲/۳
قطر	۱۵/۰	۱۸/۷	۲۴/۷	۴/۳	۵/۷	۵/۶
سایر اعضا	۸۵/۲	۸۹/۶	۵/۲	۲/۷	۲۶/۷	۲۶/۷
جمع کل	۳۱۰/۵	۳۳۵/۵	۸/۱	۲/۸	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

۱- عراق، نیجریه و لیبی را شامل نمی‌شود.

ماخذ: نشریه آماری BP، سال ۲۰۰۷

۴-۳- ایران^(۲)

۴-۳-۱- نفت

در سال ۱۳۸۵، میانگین تولید نفت خام کشور در چارچوب رعایت سهمیه تولید تعیین شده از سوی اوپک به حدود ۴/۱ میلیون بشکه در روز رسید. در این سال متوسط صادرات نفت خام ایران با ۶/۵ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۲/۴ میلیون بشکه در

۱- تولید مورد اشاره در این قسمت، تولید تجاری بوده و مقادیر گاز تولید شده را که به مصرف رسیده است شامل می‌شود.

۲- آمار مندرج در این قسمت از وزارت نفت و وزارت نیرو دریافت شده است.

روز محدود شد، لیکن صادرات فرآورده‌های نفتی با ۸/۶ درصد افزایش به ۲۶۶ هزار بشکه در روز رسید. در مجموع، کل صادرات نفت ایران (شامل نفت خام و فرآورده‌های نفتی) در سال ۱۳۸۵ حدود ۲/۷ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به سال قبل، ۵/۲ درصد کاهش داشت. در سال مورد بررسی، سهم صادرات نفت خام از کل صادرات نفتی کشور حدود ۹۰/۱ درصد بود. در این سال میانگین تقریبی بهای تک‌محموله‌ای هر بشکه از نفت خام صادراتی کشور با ۱۰/۳ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۴ به ۵۸/۵۸ دلار بالغ گردید.

در سال ۱۳۸۵، معادل ۵۵/۲ درصد از نفت خام صادراتی کشور به قاره آسیا صادر شد که ۳۸/۸ واحد درصد آن مربوط به آسیا و خاور دور و ۱۶/۴ واحد درصد آن مربوط به ژاپن بود. در این سال سهم اروپا از صادرات نفت خام ایران با ۱۴/۶ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۴ به ۳۸/۴ درصد رسید. علاوه بر این، ۶/۱ درصد از نفت خام صادراتی کشور به آفریقا صادر شد.

در سال ۱۳۸۵، میانگین قیمت فرآورده‌های عمده نفتی بدون تغییر باقی ماند. به این ترتیب در این سال بهای هر لیتر بنزین موتور ۸۰۰ ریال، نفت گاز ۱۶۵ ریال، نفت سفید ۱۶۵ ریال و نفت کوره ۹۴/۵ ریال بود.

در سال ۱۳۸۵، مصرف داخلی فرآورده‌های نفتی به ۱۴۹۲ هزار بشکه در روز رسید. در سال مورد بررسی، مصرف نفت گاز و بنزین موتور به ترتیب ۵۰۰ و ۴۲۲ هزار بشکه در روز بود که سهمی معادل ۳۳/۵ و ۲۸/۳ درصد از کل مصرف فرآورده‌های نفتی را شامل می‌شد.

۴-۳-۲- گاز طبیعی

در سال ۱۳۸۵، با توسعه گازرسانی به مناطق شهری و روستایی کشور، مصرف داخلی گاز طبیعی به ۱۲۱/۲ میلیارد متر مکعب بالغ شد که نسبت به سال ۱۳۸۴، ۱۳/۶ درصد رشد نشان می‌دهد. در این سال میزان صادرات گاز طبیعی کشور با ۱۸/۸ درصد رشد به ۵/۷ میلیارد متر مکعب افزایش یافت.

۴-۳-۳- برق

در سال ۱۳۸۵، تولید برق کشور با ۸/۰ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۴ بالغ بر ۱۹۲/۲ میلیارد کیلو وات ساعت شد. از کل برق تولید شده در کشور، معادل ۱۸۶/۱ میلیارد کیلو وات ساعت (۹۶/۹ درصد) به نیروگاه‌های تحت مدیریت وزارت نیرو و ۶/۰ میلیارد کیلو وات ساعت (۳/۱ درصد) به سایر موسسات اختصاص داشت.

در سال مورد بررسی، بیشترین میزان تولید برق توسط نیروگاه‌های بخاری (۸۹/۶ میلیارد کیلو وات ساعت) و کمترین میزان تولید توسط نیروگاه‌های دیزلی (۰/۲ میلیارد کیلو وات ساعت) صورت گرفت. در این سال بیشترین درصد رشد تولید برق به نیروگاه‌های آبی (۱۹/۰ درصد) اختصاص داشت و از تولید برق توسط نیروگاه‌های بخاری حدود ۱/۹ درصد کاسته شد. برق تولید شده توسط نیروگاه‌های گازی و چرخه ترکیبی نیز با ۱۸/۲ درصد رشد به ۷۷/۱ میلیارد کیلو وات ساعت رسید.

در سال ۱۳۸۵، مصرف برق با ۹/۵ درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۴، به ۱۴۷/۰ میلیارد کیلو وات ساعت رسید. در این سال بیشترین درصد رشد مصرف برق به بخش کشاورزی (۱۴/۱ درصد) اختصاص داشت. رشد مصرف برق در بخش‌های عمومی، خانگی، تجاری و صنعتی به ترتیب ۱۳/۲، ۱۰/۱، ۸/۰ و ۷/۰ درصد بود. در این سال مصرف برق برای روشنایی معابر حدود ۱/۰ درصد کاهش داشت. بیشترین سهم مصرف برق مربوط به بخش خانگی با ۳۴/۰ درصد و سپس بخش صنعتی با ۳۱/۰ درصد بود.